

BIJLAGE 1: Vragenlijsten deelonderzoek I

Vragenlijst voor ouders

- 1 Heeft u een zoon of dochter met Downs syndroom? dochter - zoon
- 2 Wat is de geboortedatum van uw kind met Downs syndroom? _____
- 3 In welke groep van de basisschool zit hij/zij nu? groep _____
- 4 In welke groep van de basisschool is hij/zij begonnen? groep _____
- 5 Heeft u nog meer kinderen? ja - nee (door naar vraag 8)
- 6 Gaan deze kinderen naar dezelfde basisschool als uw kind met Downs syndroom?
nee - ja
- 7 In welke groepen zitten deze kinderen?
 - a groep(en) _____ van de basisschool
 - b groep(en) _____ van de middelbare school
 - c gaan nog niet naar school
 - d gaan niet meer naar school
- 8 Op welke datum ging uw kind met Downs syndroom naar de basisschool? _____
- 9 Waar zat uw kind voor die tijd?
 - a reguliere peuterspeelzaal
 - b kinderdagverblijf voor verstandelijk gehandicapten
 - c ZML-school
 - d hele dagen thuis
 - e anders, nl. _____
- 10 Heeft uw kind bepaalde groepen van de basisschool één keer of vaker over gedaan?
nee - ja, nl. groep(en) _____ - anders, nl. _____
- 11 Hoe bent u op het idee gekomen om uw kind aan te melden op de basisschool?
zelf bedacht (door naar vraag 13) - door anderen op de mogelijkheid gewezen
- 12 Door wie of hoe bent u op de mogelijkheid van plaatsing op de basisschool gewezen?
 - a VIM
 - b SDS
 - c FvO
 - d peuterspeelzaal
 - e logopedist
 - f SPD (Soc. Ped. Dienst)
 - g wijkverpleging / consulatiebureau
 - h familie / vrienden
 - i media
 - j anders, nl. _____
- 13 Hoe bent u aan informatie gekomen over de mogelijkheid van plaatsing in het basisonderwijs?
 - a bibliotheek
 - b VIM
 - c SDS
 - d FvO
 - e maatschappelijk werk
 - f geen informatie verzameld
 - g anders, nl. _____
- 14 Bent u voordat u uw kind op de basisschool heeft aangemeld ook gaan kijken op een ZML-school of Kinder Dagverblijf voor verstandelijk gehandicapten?
nee - ja - nvt (hij/zij heeft op ZML-school of KDV gezeten)
- 15 Wat zijn voor u de belangrijkste redenen geweest om uw kind op de basisschool aan te melden?
 - a afstand (ZML-school te ver weg)
 - b contact houden met kinderen uit de buurt
 - c betere ontwikkelingsmogelijkheden
 - d mijn kind kan veel leren door het gedrag van de kinderen in de basisschool te imiteren

- e basisschool werkt meer vanuit onze geloofsovertuiging/visie dan het speciaal onderwijs in de buurt
 - f onze andere kinderen gaan ook naar deze school
 - g geïntegreerd leven in de maatschappij
 - h anders, nl. _____
- 16 Stonden de mensen in uw omgeving (familie/vrienden/buren) achter uw keuze om uw kind met Downs syndroom op de basisschool te plaatsen?
- a nee
 - b sommigen wel, sommigen niet
 - c ja, al waren ze wel verbaasd
 - d ja, _____
- 17 Stonden de hulpverleners (Bijv. maatschappelijk werk, SPD, KDV) in uw omgeving achter u keus om uw kind op de basisschool aan te melden?
- a ja
 - b sommigen wel, sommigen niet
 - c nee
 - d niet met hulpverleners hierover gesproken
- 18 Op hoeveel basisscholen heeft u geprobeerd uw kind met Downs syndroom te plaatsen?
_____ scholen
- 19 Indien uw kind is afgewezen op een basisschool, wat waren hiervoor volgens de school de redenen?
- a heeft de school niet verteld
 - b de school vond dat ons kind beter af was op speciaal onderwijs
 - c de school vond dat ze onvoldoende kennis en tijd hadden
 - d de school vond dat ze het kind niet voldoende kon bieden
 - e anders, nl. _____
 - f niet van toepassing (door naar vraag 21)
- 20 Speelden er volgens u ook nog andere redenen een rol? nee - ja, nl. _____
- 21 In hoeverre bent u op de hoogte gehouden / betrokken geweest bij het beslissingsproces omtrent de plaatsing op de basisschool waar uw kind is aangenomen?
- a niet van toepassing, school stemde onmiddellijk toe
 - b helemaal niet
 - c regelmatig contact met de schoolleiding
 - d anders, nl. _____
- 22 Heeft u het gevoel gehad dat u de basisschool moest overtuigen, dat het mogelijk is om een kind met Downs syndroom op de basisschool op te vangen? nee - ja
- 23 Zijn er tussen u en de school afspraken gemaakt bij de plaatsing?
- a nee
 - b ja, eerst een proefperiode van _____ maanden
 - c ja, bij elke overgang naar een andere groep wordt opnieuw gekeken of hij/zij op school kan blijven
 - d ja, ons kind mag op school blijven zolang zij/hij zich prettig voelt op school
 - e ja, ons kind mag op school blijven zolang de school haar/hem iets te bieden heeft
 - f ja, ons kind moet voldoende ontwikkeling doormaken
 - g ja, ons kind mag op school blijven zolang het niet ten koste gaat van de aandacht van de leerkracht voor de overige leerlingen
 - h ja, wij moeten voor bepaalde zaken op school zelf zorgen, nl. _____

- i ja, nl. _____
- 24 Kunt u zich vinden in deze afspraken / voorwaarden? ja - nee, omdat _____
- 25 Wanneer zou u zelf vinden dat plaatsing beëindigd moet worden?
- a geen of te weinig ontwikkeling
 - b kind voelt zich niet meer prettig op school
 - c anders, nl. _____
- 26 Houdt de school u op de hoogte van het onderwijsaanbod voor uw kind? nee - ja
- 27 Heeft u invloed op het onderwijsaanbod voor uw kind? nee - ja (door naar vraag 29)
- 28 Heeft u wel behoefte aan invloed op het onderwijsaanbod? nee - ja
- 29 Houdt de school u op de hoogte van de gedragsregels voor uw kind? nee - ja
- 30 Heeft u invloed op de gedragsregels voor uw kind? nee - ja (door naar vraag 32)
- 31 Heeft u wel behoefte aan invloed op de gedragsregels? nee - ja
- 32 Bent u tevreden over de ontwikkeling van uw kind in sociaal opzicht (bijv. gedrag, samenwerken met anderen)? nee - matig - ja _____
- 33 Bent u tevreden over de schoolvorderingen van uw kind? nee - matig - ja _____
- 34 Hoe vaak heeft u contact met de leerkracht of begeleider van uw kind in de 'wandelingen'? ongeveer _____ keer per week
- 35 Heeft u naast de ouderavonden en rapportbesprekingen nog extra besprekingen met de school over uw kind? ongeveer _____ keer per jaar
- 36 Bent u tevreden over het contact met de school? nee - ja (door naar vraag 38)
- 37 Wat kan er verbeterd worden in het contact met de school?
- vaker contact - anders, nl. _____
- 38 Denkt u dat de klasgenoten uw kind accepteren? nee - ja _____
- 39 Nodigen klasgenootjes uw kind uit voor verjaardagspartijtjes, of om te komen spelen?
- nee - ja, maar heel weinig - ja
- 40 Nodigt uw kind klasgenootjes uit om te komen spelen? nee - ja, maar heel weinig - ja
- 41 Bent u tevreden over de mate waarin uw kind contact heeft met andere kinderen?
- nee, te weinig contact - ja, voldoende contact
- 42 Is uw kind lid van een 'gewone' club of sportvereniging in de buurt? nee - ja
- 43 Is uw kind lid van een club of sportvereniging voor verstandelijk gehandicapten?
- nee - ja
- 44 Vindt u dat de school voldoende gebruik maakt van de deskundigheid van ondersteunende diensten, de VIM, andere basisscholen waar kinderen met Downs syndroom zitten enz.?
- nee - ja
- 45 Wat moet u, als uw kind niet naar een ZML-school gaat zelf regelen en wat kost dit u per maand?
- a logopedie, fl. _____
 - b zwemlessen, fl. _____
 - c vervoer van en naar school, fl. _____
 - d oppas (bijv. tussen de middag), fl. _____
 - e anders, nl. _____
- 46 Wat denkt u dat de belangrijkste meerwaarde is ten opzichte van het speciaal onderwijs, nu uw kind op de basisschool zit?
- a contact met de buurt
 - b imitatie van leeftijdsgenootjes
 - c betere ontwikkeling van sociale vaardigheden
 - d betere ontwikkeling van cognitieve (= het schoolse leren) vaardigheden
 - e anders, nl. _____
- 47 Wat ziet u als de voordelen van het speciaal onderwijs boven de basisschool?

- a gespecialiseerde hulp
 - b contact met gehandicapte leeftijdsgenootjes
 - c minder praktische zaken te regelen (zie vraag 45)
 - d anders, nl. _____
- 48 Heeft u al nagedacht over het voortgezet onderwijs voor uw kind?
- a nee
 - b ja, we denken weer aan het reguliere onderwijs
 - c ja, we denken aan het speciaal onderwijs
 - d ja, maar we weten nog niet of we voor regulier of speciaal onderwijs zullen kiezen
- 49 Wat is de hoogste opleiding die u beiden gevolgd heeft?
- | | |
|--------------------------------|--------------------------------|
| MOEDER | VADER |
| a basisschool | a basisschool |
| b Lager Beroeps Onderwijs | b Lager Beroeps Onderwijs |
| c MAVO | c MAVO |
| d HAVO / MULO | d HAVO / MULO |
| e HBS / Atheneum / Gymnasium | e HBS / Atheneum / Gymnasium |
| f Middelbaar Beroeps Onderwijs | f Middelbaar Beroeps Onderwijs |
| g Hoger Beroeps Onderwijs | g Hoger Beroeps Onderwijs |
| h Universiteit | h Universiteit |

Vragenlijst voor leerkracht/begeleider

- 1 Hoe ging u vorig schooljaar in uw groep bij lezen om met niveauverschillen tussen de leerlingen?
- | | nooit | soms | geregeld | meestal | altijd |
|---|-------|------|----------|---------|--------|
| a. ik liet alle leerlingen in hun eigen tempo werken | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| b. bij zwakke leerlingen behandelde ik bepaalde leerstofonderdelen niet | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| c. bij snelle leerlingen ging ik vlugger door de leerstof heen | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| d. ik gaf alle leerlingen leerstof die was afgestemd op hun eigen niveau | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| e. aan zwakke leerlingen stelde ik minder of lagere eisen | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| f. bij snelle leerlingen ging ik dieper in op bepaalde leerstofonderdelen | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |
| g. bij zwakke leerlingen ging ik langzamer door de leerstof | -1- | -2- | -3- | -4- | -5- |

2 Hoe ging u vorig schooljaar in uw groep bij rekenen om met niveaoverschillen tussen de leerlingen?

	nooit	soms	geregeld	meestal	altijd
a. ik liet alle leerlingen in hun eigen tempo werken	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
b. bij zwakke leerlingen behandelde ik bepaalde leerstofonderdelen niet	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
c. bij snelle leerlingen ging ik vlugger door de leerstof heen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
d. ik gaf alle leerlingen leerstof die was afgestemd op hun eigen niveau	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
e. aan zwakke leerlingen stelde ik minder of lagere eisen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
f. bij snelle leerlingen ging ik dieper in op bepaalde leerstofonderdelen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
g. bij zwakke leerlingen ging ik langzamer door de leerstof	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-

3 Wie bepaalt het onderwijsaanbod aan de leerling met Downs syndroom?

- a de leerkracht d ouders
- b de begeleider e anders, nl. _____
- c de leerkracht en de begeleider samen

4 Staat dit onderwijsaanbod beschreven in een plan? ja - nee (door naar vraag 6)

5 Hoe vaak wordt het plan geëvalueerd en bijgesteld?

- a 1 keer per jaar d alleen als blijkt dat het nodig is
- b 1 keer per half jaar e anders, nl. _____
- c 1 keer per maand

6 Hoeveel tijd per week volgt de leerling met Downs syndroom hetzelfde programma c.q. dezelfde activiteiten als zijn/haar klasgenootjes?

- a geheel eigen programma d ongeveer 75% van de tijd
- b ongeveer 25% van de tijd e hij/zij draait volledig mee
- c ongeveer 50% van de tijd

7 Hoe vaak werkt de leerling met Downs syndroom individueel?

- a minder vaak dan medeleerlingen
- b even vaak als medeleerlingen
- c vaker dan medeleerlingen

8 Krijgt de leerling met Downs syndroom een deel van de instructie/lessen buiten de klas? nee (door naar vraag 10) - ja, nl. _____ uur

9 Krijgt de leerling met Downs syndroom deze lessen alleen?

- a nee, samen met andere leerlingen met problemen
- b soms samen met andere leerlingen met problemen en soms alleen
- c ja

10 Zijn er voor de leerling met het Downs syndroom speciale middelen en/of methoden aangeschaft (evt. geleend)? ja - nee (door naar vraag 12)

11 Welke zijn deze middelen/methoden?

- a Zeggen wat je ziet
- b Lezen moet je doen
- c het rekenmannetje

- d geld: rekenprogramma voor ZML
 - e delen van het Macquarie-programma
 - f delen van Small Steps
 - g het instrumenteel verrijkingsprogramma (Feuerstein)
 - h VIM-gids deel B
 - i anders, nl. _____
- 12 Heeft u zelf ook nieuwe middelen/methoden gemaakt of bestaande middelen/methoden aangepast? ja - nee (door naar vraag 14)
 - 13 Hoe heeft u dit gedaan en bij welke vakken? _____
 - 14 Hoe vaak werkt de leerling met Downs syndroom met deze speciale middelen/methoden? Ongeveer _____ uur per week
 - 15 Worden deze middelen/methoden ook door andere leerlingen met (leer)problemen gebruikt? nee - ja
 - 16 Zou u gedetailleerd willen aangeven waaraan u nog behoefte heeft bij de verschillende onderdelen van het onderwijsaanbod? (dit in verband met het eventueel ontwikkelen van nieuwe middelen/methoden in vervolg onderzoek) _____
 - 17 Past u een speciale didactiek toe bij de leerling met Downs syndroom?
 - a nee
 - b ja, ik geef een andere uitleg
 - c ja, ik maak de stapjes kleiner
 - d ja, ik herhaal meer
 - e ja, ik varieer meer in materiaal
 - e ja, ik varieer meer in materiaal
 - f ja, ik maak de stof concreter
 - g ja, anders nl. _____
 - 18 Kunt u per item van vraag 17 aangeven of u dit ook bij andere leerlingen met problemen toepast?
 - a niet van toepassing
 - b ja / nee
 - c ja / nee
 - d ja / nee
 - e ja / nee
 - f ja / nee
 - g ja / nee
 - 19 Denkt u dat u voldoende kennis heeft over hoe u de leerling met Downs syndroom iets kunt aanleren? nee - ja
 - 20 Verstoort de leerling met Downs syndroom vaker de orde in de klas dan de overige leerlingen? nee - ja
 - 21 Vraagt de leerling met Downs syndroom vaker de aandacht in de klas dan de overige leerlingen? nee - ja
 - 22 Heeft u de klas voorbereid op de komst van een leerling met Downs syndroom? nee - ja, nl. door _____
 - 23 Heeft de aanwezigheid van de leerling met Downs syndroom consequenties voor het onderwijsaanbod aan de overige leerlingen?
 - a nee
 - b ja, de stof wordt vaker uitgelegd
 - c ja, het hele onderwijsaanbod is gedifferentieerder geworden
 - d ja, nl. _____
 - 24 Hebben andere leerlingen profijt van de aanwezigheid van de leerling met Downs syndroom?
 - a nee
 - b ja, de extra begeleider helpt (binnen de gegeven formatie) naast de leerling met Downs syndroom ook andere leerlingen met problemen. Bijv. _____
 - c ja, de kennis die we hebben opgedaan op studiedagen, bijscholingscursussen en andere

- informatie voor de leerling met Downs syndroom, is ook nuttig voor andere leerlingen.
 Bijv. _____
- d ja, de andere leerlingen leren beter omgaan met een kind met een handicap
 e ja, nl. _____
- 25 Ondervinden andere leerlingen ook nadeel van de aanwezigheid van de leerling met Downs syndroom?
 a nee
 b ja, de leerling met Downs syndroom vraagt te veel aandacht van de leerkracht
 c ja, de leerling met Downs syndroom leidt de andere kinderen af
 d ja, nl. _____
- 26 Hoe vaak gaan medeleerlingen met de leerling met Downs syndroom om (in schooltijd)?
 meer dan gemiddeld - gemiddeld - minder dan gemiddeld
- 27 Van wie gaat het contact tussen de leerling met Downs syndroom en de overige leerlingen over het algemeen uit?
 a vooral van de leerling met Downs syndroom
 b vooral van de medeleerlingen
 c even vaak van de medeleerlingen als van de leerling met Downs syndroom
- 28 Heeft de leerkracht een sturende rol in de omgang van de leerling met Downs syndroom en de andere leerlingen?
 a nee, de leerkracht bemoeit zich niet anders dan normaal met de omgang
 b nee, de andere leerlingen hebben al goed en voldoende contact met de leerling met Downs syndroom
 c nee, _____
 d ja, om er voor te zorgen dat de medeleerlingen de leerling met Downs syndroom niet te veel 'betuttelen'
 e ja, omdat de leerling met Downs syndroom anders te veel alleen zou zijn
 f ja, om er voor te zorgen dat er voldoende rekening met de leerling met Downs syndroom wordt gehouden
 g ja, omdat de medeleerlingen anders clownesk gedrag uitlokken bij de leerling met Downs syndroom
 h ja, om negatief gedrag van de medeleerlingen (pesten/uitlachen) te voorkomen
 i ja, omdat _____
- 29 Zijn er verschillen tussen de gedragsregels (bijv. speelgoed opruimen, op stoel blijven zitten) voor de leerling met Downs syndroom en de overige leerlingen?
 ja - nee (door naar vraag 31)
- 30 Welke verschillen zijn dit? _____
- 31 Wie heeft de extra formatie voor de leerling met Downs syndroom gekregen?
 a de klasseleerkracht van de leerling met Downs syndroom
 b de remedial teacher
 c een part-time leerkracht van de school
 d een nieuw aangestelde leerkracht
- 32 Hoe wordt de verkregen extra formatie ingevuld?
 a lesgeven aan de leerling met Downs syndroom binnen de klas
 b lesgeven aan de leerling met Downs syndroom buiten de klas
 c de klas wordt 1 (halve) dag per week door iemand anders overgenomen zodat de leerkracht de leerling met Downs syndroom buiten de klas individueel les kan geven
 d in orde maken van materiaal/methoden

- e overleg met de ouders van de leerling met Downs syndroom
 - f zoeken naar informatie, volgen van studiedagen e.d.
 - g overleg tussen leerkracht en begeleider
 - h verkleinen van de klassedeler
 - i anders, nl. _____
- 33 Kunt u een schatting geven van het aantal uren dat per week besteed wordt aan de verschillende activiteiten genoemd in vraag 32?
- a ___ uur d ___ uur g ___ uur
 - b ___ uur e ___ uur h ___ uur
 - c ___ uur f ___ uur i ___ uur
- 34 Is er nog meer extra hulp voor de leerling met Downs syndroom?
- a nee
 - b ja, in de vorm van een stagiaire
 - c ja, in de vorm van een vrijwilliger
 - d ja, in de vorm van een banenpooler
 - e ja, in de vorm van een wepper (werk-ervarings-plaats)
 - f ja, nl. _____
- 35 Wat vinden uw collega's van het feit dat u een leerling met Downs syndroom in de klas heeft?
- a ze hebben er hun bedenkingen bij
 - b ze hebben er geen uitgesproken mening over
 - c ze staan er positief tegenover
 - d ze hebben er belangstelling voor / ze tonen interesse
 - e ze tonen bewondering
 - f anders, nl. _____
- 36 Ondersteunen uw collega's u in praktische zin?
- a nee
 - b ja, allen
 - c ja, vooral de vorige leerkracht van de leerling met Downs syndroom
 - d ja, nl. _____
- 37 Van welke van onderstaande instanties krijgt uw school steun/begeleiding?
- a schoolbegeleidingsdienst d SDS
 - b ZML-school in de buurt e anders, nl. _____
 - c VIM
- 38 Waaruit bestaat deze begeleiding?
- a verschaffen van geschikte middelen/methoden
 - b inzicht geven in het leerproces van deze kinderen
 - c anders, nl. _____
- 39 Heeft u het gevoel dat u voldoende begeleid wordt? nee - ja (door naar vraag 42)
- 40 Van wie, welke instantie zou u graag meer begeleiding willen krijgen?
- a schoolbegeleidingsdienst d SDS
 - b ZML-school e anders, nl. _____
 - c VIM
- 41 Waarop zou die begeleiding gericht moeten (kunnen) zijn?
- a ondersteuning bij het bepalen van het onderwijsaanbod
 - b inzicht in de mogelijkheden van de leerling met Downs syndroom
 - c anders, nl. _____

Begeleider (deze vragen alleen invullen als de extra formatie niet aan de klasseleerkracht is toegekend)

- 42 Heeft u ervaring met het werken met verstandelijk gehandicapte kinderen? nee - ja
- 43 Hoe vaak heeft u overleg met de groepsleerkracht?
- elke keer als de leerling met Downs syndroom bij mij is geweest
 - ongeveer 1 keer per week
 - ongeveer 1 keer per maand
 - 1 keer per half jaar
 - zeer onregelmatig, alleen als er problemen zijn
 - anders, nl. _____
- 44 Hoe is de taakverdeling tussen leerkracht en begeleider?
- begeleider bepaalt het onderwijs aan de leerling met Downs syndroom en voert dit samen met de leerkracht uit
 - begeleider en leerkracht bepalen in onderling overleg het onderwijsaanbod aan de leerling met Downs syndroom
 - anders, nl. _____
- 45 Kunt u een schatting geven van alle extra tijd (bovenop de gekregen extra formatie tijd) die het kost om een leerling met Downs syndroom op te vangen?
gemiddeld ongeveer _____ per week voor de begeleider en leerkracht samen
- 46 Kunt u aangeven wat u heeft geleerd/opgestoken van de opvang van de leerling met Downs syndroom, aan de hand van enkele voorbeelden? _____
- 47 Welk gedrag herkent u bij de leerling met Downs syndroom uit uw klas?
- hij/zij zoekt veel lichamelijk contact
 - hij/zij let slecht op eigen uiterlijk en of hygiëne
 - hij/zij is vaak verkouden en heeft dan problemen met (voldoende) neus snuiten
 - _____
- 48 Hoe ervaart u dit gedrag?
- | | ik heb hier geen
problemen mee | ik vind dit vaak
irritant | het hangt van
mijn stemming
af wat ik er van
vind | niet van toepas-
sing |
|---|-----------------------------------|------------------------------|--|--------------------------|
| a | -1- | -2- | -3- | -4- |
| b | -1- | -2- | -3- | -4- |
| c | -1- | -2- | -3- | -4- |
| d | -1- | -2- | -3- | -4- |
- 49 Welk gedrag herkent u bij de leerling met Downs syndroom uit uw klas?
- hij/zij maakt vaak langdurig eentonige geluiden
 - hij/zij is erg koppig
 - hij/zij is erg sfeergevoelig (bijv. als een ander kind verdrietig is, wordt de leerling met Downs syndroom dat ook)
 - hij/zij is snel angstig
 - hij/zij heeft een geringe uitsteltolerantie
 - hij/zij vraagt erg veel aandacht en staat graag in het middelpunt van de belangstelling
 - hij/zij doet anderen snel na
 - _____

50 In hoeverre ervaart u dit gedrag als lastig voor de orde in de klas?

	niet lastig	een beetje lastig	erg lastig	nvt
a	-1-	-2-	-3-	-4-
b	-1-	-2-	-3-	-4-
c	-1-	-2-	-3-	-4-
d	-1-	-2-	-3-	-4-
e	-1-	-2-	-3-	-4-
f	-1-	-2-	-3-	-4-
g	-1-	-2-	-3-	-4-
h	-1-	-2-	-3-	-4-
i	-1-	-2-	-3-	-4-

Ten slotte twee vragen om uzelf te typeren als leerkracht. Hiertoe dient u op onderstaande schalen het cijfer te omcirkelen dat het meest overeenkomt met uw idee over uzelf als leerkracht.

51 Ik vind mijzelf als leerkracht voor mijn leerlingen:

zeer weinig prestatiegericht -1- -2- -3- -4- -5- zeer prestatiegericht

52 Ik leg in mijn onderwijs voor leerlingen:

zeer weinig nadruk op de basisvaardigheden (taal, lezen, rekenen) -1- -2- -3- -4- -5- zeer veel nadruk op de basisvaardigheden

Vragenlijst voor schoolleider

- 1 Wat is de geboortedatum van de leerling met Downs syndroom? _____
- 2 Vanaf welke datum zit hij/zij bij u op school? _____
- 3 De leerling met Downs syndroom is op onze school begonnen in groep _____
- 4 Hij/zij leerling zit nu in groep: _____
- 5 Zit de leerling met Downs syndroom in een combinatie klas?
nee - ja, nl. de groepen: _____
- 6 Het aantal leerlingen in de klas (bij een combinatieklas het totaal aantal leerlingen in de klas) bedraagt: _____
- 7 Het totaal aantal leerlingen op deze school bedraagt: _____
- 8 Hoeveel van de volgende leerlingen heeft uw school in totaal:
1,25 leerlingen (Nederlandse arbeiderskinderen): _____
1,4 leerlingen (schipperkinderen): _____
1,7 leerlingen (woonwagenkinderen): _____
1,9 leerlingen (allochtone leerlingen): _____
- 9 Welke signatuur heeft uw school?
a Openbaar
b Rooms Katholiek
c Protestant Christelijk
d Overig bijzonder (bijvoorbeeld traditionele vernieuwingsschool), nl. _____
- 10 Hoeveel personeelsformatie kreeg uw school in het huidige schooljaar in totaal (graag op 1 decimaal nauwkeurig invullen)? _____
- 11 Hoeveel leerkrachten van uw school zijn:
a jonger dan 34 jaar: _____ d tussen de 55 en 64 jaar: _____
b tussen de 35 en 44 jaar: _____ e 65 jaar of ouder: _____
c tussen de 45 en 54 jaar: _____

12 Kunt u omcirkelen over welke van de volgende zaken, afspraken zijn gemaakt met alle ouders (dus niet speciaal de ouders van de leerling met Downs syndroom)?

- a op tijd op school komen door de leerlingen
- b schoolverzuim door leerlingen
- c op tijd naar bed gaan door de leerlingen
- d het lezen van boeken door de leerlingen
- e het bijwonen van ouderavonden door de ouders
- f het bespreken van het rapport van de leerlingen
- g de tijd die besteed wordt aan de verschillende vakken
- h de minimum doelen die uw school bij de leerlingen wil bereiken

13 Hoe vaak voert u onderstaande activiteiten uit op uw school?

	(vrijwel) nooit	enkele keren per jaar	vrijwel elke maand	vaker dan 1x per maand
a. bespreken van de schoolvorderingen van leerlingen met de groepsleerkracht	-1-	-2-	-3-	-4-
b. bespreken van de schoolvorderingen van leerlingen in het team	-1-	-2-	-3-	-4-
c. evalueren van de schoolvorderingen	-1-	-2-	-3-	-4-
d. aanwijzingen geven op basis van klas- se/lesbezoek aan leerkrachten omtrent hun werkwijze in de klas	-1-	-2-	-3-	-4-
e. bijwonen van lessen van leerkrachten om kennis van hun werkwijze/vaar- digheden te verkrijgen	-1-	-2-	-3-	-4-
f. suggesties geven aan leerkrachten om de prestaties van hun leerlingen te verbeteren	-1-	-2-	-3-	-4-
g. suggesties geven aan leerkrachten over het bijhouden van de vorderingen	-1-	-2-	-3-	-4-
h. aanwijzingen geven over hoe leerlin- gen die achterblijven geholpen kun- nen worden	-1-	-2-	-3-	-4-
i. erop toezien dat de leermethoden con- form de aanwijzingen worden toege- past	-1-	-2-	-3-	-4-
j. bespreken van (nieuwe) methoden- /leermiddelen met de groepsleerk- rachten	-1-	-2-	-3-	-4-
k. erop toezien dat leerkrachten met el- kaar afspraken maken over de te be- reiken einddoelen per leerjaar	-1-	-2-	-3-	-4-
l. erop toezien dat de lessen op tijd be- ginnen	-1-	-2-	-3-	-4-

14 Hoe vaak komt het voor dat leerkrachten de volgende activiteiten uitvoeren?

	nooit	1 à 2 x per jaar	tenmin- ste 1x per jaar	tenmin- ste 1x per maand	tenmin- ste 1x per week
a. elkaar helpen bij de voor- bereiding van lessen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
b. elkaar advies vragen en geven voor het verbeteren van leerprestaties	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
c. gezamenlijk instructiema- teriaal ontwikkelen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
d. elkaar helpen bij de uit- voering van lessen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
e. gezamenlijk lesgeven	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
f. bij elkaar lessen observe- ren	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
g. met elkaar lessen bespre- ken	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-

15 Wie werd er bij uw school betrokken bij het besluit tot plaatsing van de leerling met Downs syndroom?

- a de schoolleiding
- b het hele team
- c het schoolbestuur
- d leerkracht bij wie leerling met Downs syndroom eventueel in de klas komt
- e de medezeggenschapsraad
- f de ouderraad
- g anders, nl. _____

16 Wie heeft de doorslaggevende stem bij het besluit tot plaatsing?

- a de schoolleiding
- b het hele team
- c het schoolbestuur
- d leerkracht bij wie leerling met Downs syndroom eventueel in de klas komt
- e de medezeggenschapsraad
- f de ouderraad
- g anders, nl. _____

17 Heeft u informatie verzameld over de opvang van kinderen met Downs syndroom in het basisonderwijs (voordat het besluit is genomen)? nee - ja, nl. bij:

- a VIM
- b SDS
- c FvO
- d begeleidingsdienst
- e ZML-school
- f ouders
- g steunpuntschool
- h andere basisschool waar leerling met Downs syndroom zit
- i anders, nl. _____

18 Zijn er bezwaren naar voren gebracht bij aanmelding van de leerling met Downs syndroom? nee - ja, nl.

- a te weinig kennis op school voor deze leerling

- b niet voldoende tijd om deze leerling goed op te vangen
 - c ZML-onderwijs is beter geschikt voor deze leerling
 - d angst of men dit wel aan kan
 - e zorg dat bij problemen de leerling niet naar het SO verwezen mag worden
 - f anders, nl. _____
- 19 Welke argumenten hebben de doorslag gegeven om de leerling met Downs syndroom op school te plaatsen?
- a tegemoet komen aan de wens van de ouders
 - b plaatsing is goed voor de leerling met Downs syndroom
 - c het is goed voor de andere leerlingen om met een gehandicapt kind om te gaan
 - d we zien het als een uitdaging
 - e leerkracht denkt dat de opvang wel zal lukken
 - f kind komt uit de wijk en hoort op onze school
 - g team vindt de opvang van deze leerling tot hun taak behoren
 - h anders, nl. _____
- 20 Is de beslissing om het kind met Downs syndroom te plaatsen positief beïnvloed door:
- a de ondersteuning door belangenorganisaties (VIM, FvO, SDS)
 - b het bestaan van bijscholingscursussen
 - c het verkrijgen van extra formatie
 - d ondersteuning vanuit het speciaal onderwijs
 - e het bestaan van steunpuntscholen
 - f ondersteuning door schoolbegeleidingsdiensten
 - g anders, nl. _____
- 21 Zijn er tussen u en de ouders afspraken gemaakt bij de plaatsing?
- a nee
 - b ja, eerst een proefperiode van _____ maanden
 - c ja, bij elke overgang naar een andere groep wordt opnieuw gekeken of hij/zij op school kan blijven
 - d ja, de leerling mag op school blijven zolang zij/hij zich prettig voelt op school
 - e ja, de leerling mag op school blijven zolang de school haar/hem iets te bieden heeft
 - f ja, de leerling moet voldoende ontwikkeling doormaken
 - g ja, de leerling mag op school blijven zolang het niet ten koste gaat van de aandacht van de leerkracht voor de overige leerlingen
 - h ja, de ouders moeten voor bepaalde zaken op school zelf zorgen, nl. _____
 - i ja, nl. _____
- 22 Staat er al vast hoelang de leerling met Downs syndroom bij u op school mag blijven?
- nee - ja, nl. _____
- 23 Indien er weer ouders komen die hun kind met Downs syndroom op uw school aanmelden, wat doet u dan?
- a we volgen dezelfde procedure en stellen dezelfde eisen als bij de aanmelding van de eerste leerling met Downs syndroom
 - b we zullen deze leerling sneller aannemen, omdat we nu beter weten wat de opvang van een leerling met Downs syndroom inhoudt
 - c we zullen deze leerling minder snel aannemen, omdat we nu beter weten wat de opvang van een leerling met Downs syndroom inhoudt
 - d anders, nl. _____
- 24 Wat doet uw school om verwijzingen naar speciaal onderwijs te voorkomen?

- a hulp in roepen van begeleidingsdiensten
 - b inschakelen remedial teacher
 - c individuele hulp in de klas
 - d aangepast programma in de klas
 - e in de klassen wordt individueel (op eigen niveau en tempo) gewerkt
 - f anders, nl. _____
- 25 Verwijst u nu (of zou u in de toekomst) minder snel leerlingen naar het speciaal onderwijs door de ervaringen met de leerling met Downs syndroom?
- a nee
 - b ja, omdat
 - c we beter hebben geleerd met zgn. 'probleemleerlingen' om te gaan
 - d we beter in staat zijn een aangepast programma aan te bieden
 - e anders, nl. _____
- 26 Zijn er team-leden die een bijscholingscursus (Bijv. van SDS en seminarium voor Orthopedagogiek) of studiedagen, gericht op de opvang van leerlingen met Downs syndroom in de basisschool hebben gevolgd?
- a nee
 - b ja, nl.
 - c de betrokken leerkracht
 - d de aangestelde begeleider
 - e de schoolleider
 - f anders, nl. _____
- 27 Welke andere manier van kennisverzameling heeft uw school?
- a abonnement 'VIMfo'
 - b abonnement 'Down and Up'
 - c bezoeken van andere basisscholen waar leerling met Downs syndroom zit
 - d bezoeken van een steunpuntschool
 - e bezoeken van een ZMLK-school
 - f Vim-gids deel A
 - g VIM-gids deel B
 - h anders, nl. _____
- 28 Wat denkt u dat de voordelen zijn van de basisschool t.o.v. het speciaal onderwijs voor de leerling met Downs syndroom?
- a de omgang met de andere leerlingen
 - b overnemen van het gedrag van de andere leerlingen
 - c minder reistijd van en naar school
 - d de leerling met Downs syndroom wordt meer uitgedaagd door de medeleerlingen
 - e anders, nl. _____
- 29 Wanneer denkt u dat er sprake is van succesvolle integratie?
- a indien de medeleerlingen de leerling met Downs syndroom accepteren
 - b indien de leerling met Downs syndroom bij alle vakken op zijn eigen niveau mee kan doen
 - c indien de leerling met Downs syndroom de mogelijkheid heeft om te spelen met niet-gehandicapte leeftijdsgenootjes
 - d anders, nl. _____
- 30 Heeft u op uw school een (bepaalde mate van) succesvolle integratie m.b.t. de leerling met Downs syndroom bereikt? nee - redelijk - ja
- 31 Heeft u nog verdere op- en/of aanmerkingen? _____

BIJLAGE 2: Vragenlijst deelonderzoek III

Vragenlijst voor leerkracht

- 1 Wat is de geboortedatum van de leerling met Downs syndroom? _____
- 2 Hoeveel leerlingen zitten er in de klas? _____ leerlingen
- 3 Geeft u les aan een combinatiegroep? ja - nee
Zo ja, aan welke groepen? groepen _____ en _____ en _____
- 4 Hoelang zit de leerling met Downs syndroom al bij zijn/haar klasgenoten in de groep?
_____ jaar
- 5 Wat is de verhouding jongens - meisjes in de groep? _____ meisjes en _____ jongens
- 6 Hoe wordt de extra formatie voor de leerling met Downs syndroom gebruikt? (bijvoorbeeld: geheel voor een extra leerkracht die de leerling met Downs syndroom 8 uur per week individueel begeleid) _____
- 7 Hoe vaak krijgt de leerling met Downs syndroom les buiten de klas?
_____ uur per week verdeeld over _____ lessen
- 8 Hoe vaak heeft de leerling met Downs syndroom lessen verzuimd wegens ziekte?
sinds de zomervakantie _____ dagen
- 9 Heeft de leerling met Downs syndroom lichamelijke problemen, als hartproblemen, gehoorproblemen, slechthoortendheid, motorische problemen, spraakproblemen? _____
- 10 Heeft de leerling met Downs syndroom vaste vriendjes/vriendinnetjes?
nee - ja zo ja, hoeveel? _____
- 11 Hoe vaak speelt de leerling met Downs syndroom buiten schooltijd met klasgenootjes?
minder dan gemiddeld - gemiddeld - meer dan gemiddeld
- 12 Wie maakt de speel afspraken buiten schooltijd meestal?
a de medeleerlingen c beiden even vaak
b de leerling met Downs syndroom d de ouders
- 13 De leerling met Downs syndroom speelt op het schoolplein:
a het grootste deel van de tijd alleen
b het grootste deel van de tijd met jongere kinderen
c het grootste deel van de tijd met oudere kinderen
d het grootste deel van de tijd met leeftijdsgenoten
- 14 Met wie speelt de leerling met Downs syndroom op het schoolplein?
a meestal alleen
b steeds met verschillende kinderen
c bijna altijd met dezelfde kinderen
indien c) Hoeveel kinderen zijn dit? _____ kinderen
Kunt u deze kinderen kort karakteriseren? (bijv. zorgzaam, wild, avontuurlijk) _____
- 15 Welke van de volgende gedragingen komen minstens 1 keer per week voor (u mag geen of juist meerdere alternatieven aankruisen)
a medeleerlingen bemoederen de leerling met Downs syndroom
b medeleerlingen proberen de leerling met Downs syndroom iets te leren
c medeleerlingen spelen op gelijkwaardig niveau met de leerling met Downs syndroom
d medeleerlingen laten de leerling met Downs syndroom voor 'spek en bonen' meedoen
e medeleerlingen lokken 'clownesk' gedrag uit bij de leerling met Downs syndroom
- 16 Denkt u dat de leerling met Downs syndroom wordt geaccepteerd door de klasgenoten?
ja - nee
- 17 Vinden de medeleerlingen het leuk om de leerling met Downs syndroom te helpen in de

- klas?
- a de meeste leerlingen vinden het leuk
 - b ongeveer de helft van de leerlingen vinden het leuk
 - c een klein groepje leerlingen vindt het leuk
 - d leerlingen vinden het niet leuk
- 18 Kunt u kort omschrijven wat volgens u het beeld is dat de medeleerlingen hebben van de leerling met Downs syndroom? (Bijvoorbeeld beschouwen ze hem/haar als anders en zo ja hoe) _____
 - 19 De leerling met Downs syndroom heeft een bepaalde positie in de groep. Welk van de onderstaande woorden typeert deze positie het meest?
 - a populair: veel kinderen vinden de leerling met Downs syndroom aardig
 - b genegeerd: veel kinderen negeren de leerling met Downs syndroom
 - c controversieel: kinderen denken heel verschillend over de leerling met Downs syndroom
 - d gemiddeld: veel kinderen denken neutraal over de leerling met Downs syndroom
 - e verworpen: veel kinderen vinden de leerling met Downs syndroom niet aardig
 - 20 Denkt u dat u en de andere leerkrachten invloed hebben op manier waarop de contacten tussen de leerling met Downs syndroom en de medeleerlingen zich in de komende jaren zullen ontwikkelen? ja - nee
 - 21 Hoe denkt u dat de omgang tussen de leerling met Downs syndroom en de klasgenoten zich de komende jaren zal ontwikkelen?
 - a ik denk dat de contacten (te) moeilijk zullen worden door uiteenlopende interesses
 - b ik denk dat de leerlingen het leuk blijven vinden om de leerling met Downs syndroom te helpen, maar niet om met hem/haar te spelen
 - c ik denk dat de klasgenoten het leuk zullen blijven vinden om de leerling met Downs syndroom te helpen en om met hem/haar te blijven spelen
 - d ik kan hier geen voorspelling over doen
 - 22 Welke van de volgende uitspraken zijn in uw geval waar? (u mag geen of juist meerdere alternatieven aankruisen)
 - a ik vind het moeilijk om de tijd en aandacht tussen de leerling met Downs syndroom en de andere leerlingen in de klas goed te verdelen
 - b de contacten tussen de leerling met Downs syndroom en medeleerlingen zijn spontaan en probleemloos en kosten mij geen inspanning
 - c ik moet geregeld (\pm 1x per week of vaker) voorkómen dat medeleerlingen geen 'clownesk' gedrag uitlokken bij de leerling met Downs syndroom
 - d ik moet geregeld (\pm 1x per week of vaker) conflicten tussen de leerling met Downs syndroom en één of meerdere medeleerlingen oplossen
 - 23 Ik vind het onderwijzen van een leerling met Downs syndroom:

a leuk	1 - 2 - 3 - 4	niet leuk
b leerzaam	1 - 2 - 3 - 4	niet leerzaam
c makkelijk	1 - 2 - 3 - 4	moeilijk
d een uitdaging	1 - 2 - 3 - 4	een opgave
- Wilt u bij de vragen 24 t/m 32 aangeven hoe vaak u de genoemde activiteit uitvoert.
- 24 U gebruikt coöperatieve leerinstructies, waarbij

de leerling met Downs syndroom samenwerkt met één of meerdere medeleerlingen in de klas	dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
---	---------------------------------------
 - 25 U traint sociale vaardigheden bij de leerling met Downs syndroom

	dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
--	---------------------------------------

- 26 U traint sociale vaardigheden bij de medeleerlingen dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
- 27 U geeft de leerlingen informatie, of praat met ze over handicaps dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
- 28 U toont zelf dat u de leerling met Downs syndroom accepteert ja - nee - weet niet
- 29 U heeft de leerling met Downs syndroom een gunstige plaats (in de ruimte) in de klas gegeven ja - nee - weet niet
- 30 U zorgt ervoor dat de leerling met Downs syndroom actief betrokken wordt bij het gebeuren in de klas dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
- 31 U beloont sociale contacten van medeleerlingen met de leerling met Downs syndroom dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
- 32 U wijst een medeleerling aan die de leerling met Downs syndroom een bepaalde periode moet helpen dagelijks-wekelijks-maandelijks-nooit
- 33 Is het taalgebruik van de leerling met Downs syndroom voor u begrijpelijk? altijd - meestal wel - meestal niet - nooit
- 34 Is het taalgebruik van de leerling met Downs syndroom voor de medeleerlingen begrijpelijk? altijd - meestal wel - meestal niet - nooit - weet ik niet
- 35 Begrijpt de leerling met Downs syndroom de opdrachten die u aan hem/haar geeft? meestal wel - meestal niet - kom ik moeilijk achter
- 36 Begrijpt de leerling met Downs syndroom zijn/haar medeleerlingen? meestal wel - meestal niet - kom ik moeilijk achter
- 37 Wat zijn volgens u de voordelen van plaatsing van een leerling met Downs syndroom in het basisonderwijs? _____
- 38 Wat zijn volgens u de voordelen van plaatsing van een leerling met Downs syndroom in het speciaal onderwijs? _____

